

Jégek az Ipoly Erdő Zrt. területén

A Börzsönyt az erdőgazdálkodás legújabb kori történetében több alkalommal érték országos szakmai érdeklődést kiváltó mértékű abiotikus erdőkárok. Sokan emlékezhetnek az 1996., 2001. és 2004. évi jégtörések, illetve az 1999-ben, valamint 2010-ben bekövetkezett széldöntések szaksajtóban is publikált hatásaira.

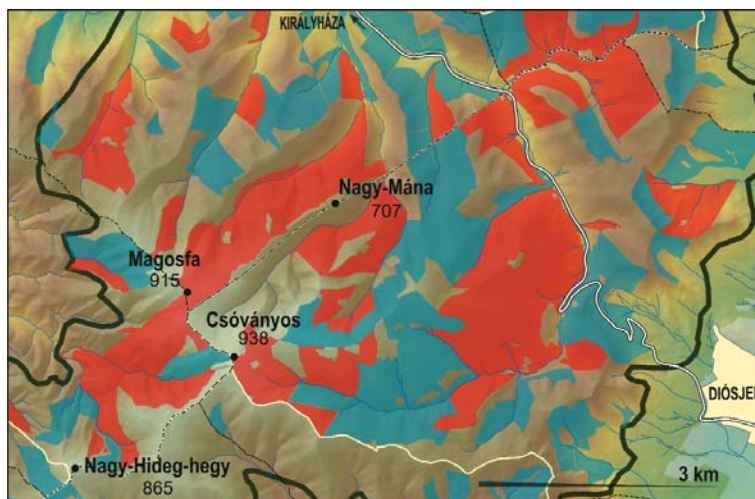
A 2014. december 1-3. közötti ónos eső hullás és ónos szitálás következtében felhalmozódott extrém mértékű jéglerakódás a társaság erdőállományaiban ismét súlyos károkat okozott. A bekövetkezett dőlés- és töréskárok elsősorban a Börzsöny 350–400 méter magasság feletti régióját érintették, emellett károsodtak a Naszály és a Karancs-Medves vidék magasabb fekvésű térségeinek erdei is.

A koronatoréssal érintett erdőterület nagysága megközelíti a 10 000 hektárt, az erősen károsodott faállományok területe 1000 hektárban mérhető. A térségben a talajfelszínt letört ágak tömege borítja. A károsodott zónában jelentős mennyiségben fordulnak elő stabilitásukat veszített, fennakadt fák és koronaszékek. A fiatalosokat is erős koronatorések és dölések jellemzik, az ebből eredő károk meghaladják a korábbi jégtörések okozta mértéket, és ma még nehezen becsülhetők. A keletkező erdőfelújítási kötelezettség előzetesen becsült nagyságrendje 200 hektár feletti.

A dőléskárok kiemelten a Magas- és az Északi-Börzsöny (a Diósjenői és a Kemencei Erdészet) középkorú, bükkös állományaiban következtek be. Szórvány, mozaikos és tömbökben összefüggő dölések egyaránt előfordul-

területű dölések következtében markáns mikroklimatikus változások várhatóak a jövőben. Az eddigi hűvös, párás, kiegyenlített klímájárású völgytalpak, hegyoldalak nagy léptékű felnyílása, a természetes erdőfelújulás folyamatában jelentős befolyásoló tényező lehet.

A vonalas műszaki létesítmények (elektromos vezetékek, kerítések) és turisztikai berendezések több helyen megsérültek. A jégtörések 200 kilométert meghaladó nyomvonalhosszon érintettek erdészeti utakat és turistautakat, tették azokat veszélyessé vagy részben járhatatlanná. A veszélymentesített túrutakat lépésről lépésre szabadjuk fel a korlátozás hatálya alól. Az erdőlátogatás bővülő lehetőségeiről a társaság honlapjának térképes felületén és a terepen is tájékoztatjuk a közvéleményt.

A fakoronákat beborító jégpáncél vastagsága számos helyen megközelítette a tíz centimétert, ennek felhalmozódó terhe alatt törtek és szakadtak, valamint döltek az állományok.

A balesetveszély elhárítása valamint a vagyonsbiztonság érdekében beavatkozást igénylő, fakitermeléssel járó munkálatokat az erdőgazdaság a károk észlelését követően azonnal megkezdte.

A bekövetkezett károkról, a veszélyekről és az erdőlátogatás időleges tilalmáról széles körben tájékoztattuk a közvéleményt.

A felmérés és a kárfelszámolás folyamatban van. A kárfelmérés feladataiba a hatékonyabb áttekinthetőség érdekében helikopteres berepülést is igénybe vettünk, valamint egyes helyeken drón-technikát is.

nak. Egyes, tömböt alkotó dölések összefüggő területe több tíz hektár nagyságrendű, ami szintén meghaladja az ilyen típusú károk elmúlt évtizedekben megtapasztalt mértékét.

Különösen súlyos károk érték a Csóványosról északi irányba lefutó meredek gerincek által közrezárt szűk völgyek értékes andezit-szurdokerdőit, mészkerülő bükköseit. Elsősorban a mélyebb és felzottabb talajú, a hideglégtömegeket jobban megtartó völgytalpak illetve a nagy meredekségű völgyoldalok erdőállományai kiterjedt tömbös döléseket szenvedtek, köztük a Pogány-Rózsás Erdőrezervátum is. A nagy

Színkódok a térképen:

*Kékkel: erős koronatorés és szórványos dőlés
Pirossal: Erős koronatorés és nagy kiterjedésű dőlés (Szerk.: Pataki Zsolt)*

Az erdőgazdaság a térségi működését a kárfelszámolás feladatainak rendeli alá. A károkkal kapcsolatban szükséges fakitermelés összes volumene az előzetes becslés szerint megközelítheti a bruttó 100 000 köbmétert. A károk háromnegyede a Kemencei Erdészet területén következett be. Az összes érintett fatérfogat 80%-a bükk. A károsított faanyag termelésének nagyobb munkálatai január hónapban kezdődnek el, ennek várható időigénye a teljes 2015-ös évre ki fog terjedni.

A végrehajtásában törekedni fogunk a természetkímélő módszerek alkalmazására, emellett kiemelten szükség lesz az illetékes hatóságok együttműködésére és az erdőlátogatók megértésére.

Nagy László

kutatási projekt koordinátor

Fotó: **Szekán György**